

Wodzisław Śląski, 3.12.2025 r.

SK.170.3.2025

Sz.P.

Andrzej Domański

Minister Finansów i Gospodarki

Szanowny Panie Ministrze,

Zarząd Powiatu Wodzisławskiego pragnie wyrazić głębokie zaniepokojenie skutkami zastosowania nowego mechanizmu podziału dochodów samorządowych z tytułu PIT, CIT oraz subwencji ogólnej (zwanymi dalej dochodami transferowymi), wynikającego z ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 1 października 2024 r (Dz. U z 2024 r, poz. 1572 z późn. zm., zwana dalej ustawą o dochodach j.s.t.).

W dniu 14 października 2025 roku do Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim została przekazana przez Ministra Finansów i Gospodarki w trybie art. 39 ust. 1 ustawy o dochodach j.s.t. informacja (pismo znak ST3.4750.28.2025) o ustalonych na 2026 rok kwotach:

- 1) należnych dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowym od osób prawnych (CIT),
- 2) należnej subwencji ogólnej, wynikającej z kwoty ujętej w projekcie ustawy budżetowej,
- 3) potrzeb finansowych,
- 4) korekty z tytułu zamożności.

Z treści otrzymanego dokumentu wynika, iż w roku 2026 do budżetu Powiatu Wodzisławskiego (zwanego dalej Powiatem) wpłyną z budżetu państwa środki finansowe w następujących wysokościach:

- 1) 179 901 611,00 zł z tytułu PIT,
- 2) 9 940 004,00 zł z tytułu CIT,
- 3) 20 270 709,00 zł z tytułu subwencji ogólnej.

Oznacza to, iż w 2026 roku dochody transferowe zamkną się kwotą łącznie 210 112 324,00 zł, co oznacza wpływy większe w stosunku do analogicznego okresu jedynie o kwotę 5 076 024,80 zł, tj. 2,48%, a więc nawet poniżej wskaźnika inflacji ujętego w „Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw”. Tak niski przyrost dochodów budzi głębokie zaniepokojenie organu wykonawczego, tym bardziej że w strukturze budżetu Powiatu stanowią one podstawę, zasadniczą kwotę dochodów bieżących, a więc tej części budżetu, która zapewnia prawidłowe i efektywne wykonywanie zadań przez jednostki organizacyjne Powiatu, takie jak szkoły ponadpodstawowe, jednostki pomocy społecznej, pieczy zastępczej itp. Gdyby odnieść kwotę przyznanych z budżetu państwa dochodów transferowych w wysokości 210 112 324,00 zł do dochodów bieżących ogółem ustalonych w projekcie budżetu Powiatu na 2026 rok w wysokości

299 864 489,54 zł, to udział dochodów transferowych wyniósłby aż 70,07% dochodów bieżących ogółem. Gdyby w tej relacji uwzględnić jeszcze dotacje z budżetu państwa przekazywane przez wojewodę w trybie określonym w art. 143 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (t.j., Dz. U. z 2025 roku poz. 1483) w wysokości 22 040 679,00 zł, to transfery z budżetu państwa stanowiłyby już 77,42% dochodów bieżących ogółem. Z tego też powodu prawidłowe i adekwatne ustalenia kwot przekazywanych przez rząd jednostkom samorządu terytorialnego, a przede wszystkim tym, które działają w formie powiatu ziemskiego, będzie miało fundamentalne znaczenie dla prawidłowego prowadzenia gospodarki finansowej i tym samym wykonywania zadań ustawowych na rzecz mieszkańców lokalnej wspólnoty samorządowej.

Niski, poniżej stopnia inflacji planowanej na 2026 rok, przyrost dochodów zrodził naturalną potrzebę porównania do innych jednostek samorządu terytorialnego, co miało dać odpowiedź na pytanie czy jest to problem dotyczący jedynie Powiat, czy wszystkie bądź niektóre samorządy, a jeśli tak, to czy dysproporcje podziału dochodów mieszczą się w akceptowalnych granicach uwzględniających fakt działania jednostek na tym samym terytorium, wykonujących te same zadania i posiadających podobną strukturę organizacyjną. Przyjęto, że dochody transferowe powiatów ziemskich, a w zasadzie ich przyrost rok do roku nie powinien się różnić nadmiernie, tym bardziej iż brak jest jakichkolwiek informacji o zdarzeniach, które usprawiedliwiłyby powstałe dysproporcje. Tymczasem analiza dochodów transferowych przyznanych 17 powiatom ziemskim województwa śląskiego (w oparciu o dane zawarte w załączniku do niniejszego pisma), w szczególności analiza dynamiki wzrostu ww. dochodów dostarcza dowodów, iż nie wszystkie jednostki zostały „dotknięte” tak niskim jak Powiat zasileniem z budżetu państwa, i tak np.:

- 1) powiat bielski wzrost dochodów transferowych o 42 509 013,00 zł, tj. o 26,83%,
- 2) powiat pszczyński wzrost dochodów transferowych o 31 153 008,00 zł, tj. o 22,27%,
- 3) powiat rybnicki wzrost dochodów transferowych o 19 059 972,00 zł, tj. o 25,19%.

Są też oczywiście „przegrani” rozwiązań zawartych w ustawie o dochodach j.s.t. Na przykład Powiat Zawierciański odnotował wzrost dochodów transferowych jedynie o 2 190 618,00 zł (1,41%), Powiat Myszkowski wzrost o 2 744 013,00 zł (3,28%), a Powiat Kłobucki o 4,698 994,00 zł (5,36%).

Spośród 17 powiatów ziemskich 5 odnotowało dwucyfrowy relatywny wzrost dochodów transferowych, a więc 10-krotnie wyższy niż Powiat. W przestrzeni publicznej brak jest jakichkolwiek informacji usprawiedliwiających tak rażące dysproporcje w dostępie do środków publicznych.

Skala różnic przekracza granice, które można byłoby uznać za rezultat różnic strukturalnych lub demograficznych. Nie sposób jej też wyjaśnić różnicą w poziomie realizowanych zadań obowiązkowych, które w powiatach ziemskich są przecież na zbliżonym poziomie.

Zarząd Powiatu stoi na stanowisku, że nie zachodzą przesłanki kwestionowania technicznej poprawności obliczeń. Krytycznie należy natomiast ocenić sam mechanizm podziału i przyjęte w nim wskaźniki prowadzące do rażących i nieuzasadnionych różnic pomiędzy powiatami tego samego rodzaju. To pozwala na postawienie tezy, iż ustawowy mechanizm podziału dochodów transferowych pomiędzy samorządami może stanowić naruszenie zasady adekwatności (art. 167 Konstytucji RP), jak również zasady równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji RP).

Z treści art. 167 Konstytucji RP wynika że dochody jednostek samorządu terytorialnego powinny być „odpowiednie do przypadających im zadań”, a źródła dochodów powinny być „zapewnione w ustawie”. Zmianie zakresu zadań powinna towarzyszyć odpowiednia zmiana dochodów. Wypada więc zgodzić się

z twierdzeniem, że adekwatność oznacza realną możliwość wykonywania zadań publicznych na poziomie wymaganym ustawami i standardami państwowymi.

Należy uznać, iż kluczowy problem mechanizmu (algorytmu) przyjętego w ustawie o dochodach j.s.t. to fakt pomijania realnych kosztów wykonywania zadań przez jednostki samorządu, takich jak utrzymanie dróg powiatowych, kwestie finansowania zadań w zakresie pomocy społecznej.

Kolejny problem, to fakt permanentnego niedoszacowania kosztów zadań w zakresie edukacji wykonywanych przez jednostki organizacyjne Powiatu. Potrzeby oświatowe na 2025 rok ustalone zostały na poziomie 119 338 105,00 zł. Jak znacząco ten „szacunek” był oderwany od rzeczywistości niech świadczy fakt, iż aby zapewnić ciągłość wykonywania zadań ww. zakresie należało przesunąć z innych podziałek klasyfikacji budżetowej kwotę 12 740 500,00 zł. Tymczasem wzrost potrzeb oświatowych na 2026 rok wynosi jedynie 4 823 814,00 zł. Jest to kolejny oderwany, nieadekwatny parametr ustalania dochodów Powiatu, który spowoduje bardzo poważne problemy z wykonaniem budżetu w przyszłym roku.

Równie dotkliwa dla Powiatu jest sprawa niedofinansowania zadań z zakresu administracji rządowej. Tylko w 2024 roku na pokrycie kosztów płacowych pracowników wykonujących zadania zlecone przeznaczono z innych niż otrzymane z budżetu państwa dochodów kwotę 5 067 915,85 zł. Stopień pokrycia wydatków otrzymaną z budżetu państwa dotacją celową wyniósł jedynie 22,17%. Perspektywa roku 2026 również nie jest optymistyczna.

Nowy algorytm nie bierze też pod uwagę zadłużenia samorządów. Planuje się iż na koniec 2026 roku dług Powiatu wyniesie 64 982 945,00 zł. Bez wnikliwej analizy można stwierdzić, iż jego wielkość w zdecydowanej mierze wynika z niedoszacowania zadań oświatowych i zleconych, wykonywanych przez Powiat.

Mając na uwadze przedstawioną wyżej analizę skutków finansowych nowego algorytmu podziału dochodów jednostek samorządu terytorialnego, Zarząd Powiatu Wodzisławskiego stoi na stanowisku, iż przyznane na rok 2026 środki z tytułu udziałów w podatkach PIT i CIT oraz subwencji ogólnej pozostają nieadekwatne do zakresu ustawowych zadań powiatu. W związku z powyższym, działając w trosce o zapewnienie mieszkańcom Powiatu Wodzisławskiego należytego poziomu usług publicznych oraz w poczuciu odpowiedzialności za prawidłową realizację zadań państwowych, Zarząd Powiatu zwraca się do Pana Ministra z wnioskiem o udzielenie dodatkowego wsparcia finansowego dla Powiatu Wodzisławskiego w roku 2026, w formie:

1. zwiększenia subwencji ogólnej, lub
2. przyznania środków z rezerw celowych budżetu państwa, lub
3. dedykowanego mechanizmu wyrównawczego kompensującego powstałe dysproporcje.

Zarząd Powiatu prosi jednocześnie o rozważenie konieczności podjęcia prac analitycznych nad korektą mechanizmu podziału dochodów JST, tak aby w przyszłości zapewniał on zgodne z art. 167 Konstytucji RP adekwatne finansowanie zadań oraz równy i sprawiedliwy dostęp powiatów do środków publicznych, zgodnie z zasadą równości wyrażoną w art. 32 Konstytucji.

Starosta
Leszek Bizoń

Otrzymują do wiadomości:

- 1) Związek Powiatów Polskich
- 2) Śląski Związek Gmin i Powiatów
- 3) Przewodniczący Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego Mieczysław Kieca
- 4) Poseł RP Gabriela Lenartowicz
- 5) Poseł RP Marek Krzakała
- 6) Poseł RP Krzysztof Gadowski
- 7) Poseł RP Łukasz Osmalak
- 8) Senator RP Henryk Siedlaczek

**Dochody należne powiatom ziemskim woj. śląskiego z tytułu PIT, CIT i subwencji ogólnej
w latach 2025/2026 (wg. projektu budżetu państwa) porównanie rok do roku**

w złotych

L.p.	Nazwa JST	2025 rok	2026 rok	różnica 2025r.- 2026r.	%
1.	będziński	168 658 766	198 406 094	29 747 328	17,64
2.	bielski	158 460 873	200 969 886	42 509 013	26,83
3.	cieszyński	244 631 930	264 089 569	19 457 639	7,95
4.	częstochowski	107 124 450	137 918 484	30 794 034	28,75
5.	gliwicki	128 904 500	159 362 064	30 457 564	23,63
6.	kłobucki	87 635 830	92 334 824	4 698 994	5,36
7.	lubliniecki	102 571 702	108 607 716	6 036 014	5,88
8.	mikołowski	143 878 863	168 864 142	24 985 279	17,37
9.	myszkowski	83 685 936	86 429 949	2 744 013	3,28
10.	pszczyński	139 863 687	171 016 695	31 153 008	22,27
11.	raciborski	139 280 374	150 326 800	11 046 426	7,93
12.	rybnicki	75 653 449	94 713 421	19 059 972	25,19
13.	tarnogórski	240 431 464	253 877 288	13 445 824	5,59
14.	bieruńsko-lędziński	70 313 344	82 312 858	11 999 514	17,07
15.	wodzisławski	205 036 299	210 112 324	5 076 025	2,48
16.	zawierciański	155 903 135	158 093 753	2 190 618	1,41
17.	żywiecki	226 293 052	251 572 108	25 279 056	11,17